

# זימבאבווה: שלד בארון פרנץ יוזף שטראוס

אלא שהתחממות הגדולה בזירה האסיאנית לא יכלה שלא להוציא את היפאנים מאדישותם. הם הצליחו לשמור על יחסים הוגנים עם רוב המדינות היריבות בדרומה של אסיה. הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן, מעורבותה הפעילה של סין וארצות-הברית והשינאה הניצחת בין הודו לפקיסטאן, עירערו לחלוטין את היציבות היחסית באזור. יפאן, על המערכת הסבוכה של קשרי המסחר שלה באסיה, מעוניינת ביישוב הסכסוכים בשכנותה במהירות האפשרית.

בשבעות האחרונות התחילו היפאנים להפעיל לחץ דיפלומטי כבד על הודו, כדי שממשלת אינדירה גאנדי תשלים עם חימושה האדיר של פקיסטאן השנואה על-ידי ארצות-הברית.

היפאנים ניסו להסביר לגאנדי שפקיסטאן היא כיום המחסום היעיל ביותר להתפשטות הסובייטית בדרום-מערב אסיה. אינדירה לא התרשמה ביותר. היא הצטרפה לשאר הארצות הבלתי-מודעות בגינזי הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן, אך לדעתה לא תמשיך ברית-המועצות בשום מאמץ צבאי בכיוון פקיסטאן. "לטווח ארוך", אמרה אינדירה גאנדי ליפאנים, "מהווה פקיסטאן את אויבתנו העיקרית". ברית צבאית סינתי-פקיסטאנית בסיוע אמריקאי היא בלתי-ניסבלת להודו.

יתכן שנסיונות התיווך לא יצליחו. עם זאת מייחסים משקפים חשיבות עצומה לעצם העובדה שהיפאנים נוקי טים בזימבה כוון. אפשר להניח שיפאן תהווה עתה גורם עולה בזירה הבינלאומית שנפתחה עתה למעצמות בינורניות רבות. ארצות כמו מצרים, יפאן, ניגריה וברזיל מתחילות לפעול באורח אקטיבי בעולם, שיהיה עד כה חשוף לפעילותן הנמעטה-חופשית של מעצמות העל לבדן.

מים, חוות יצרניות לא חולאמנה. הכלכלה היתה, אומנם, מתוכננת למען כל העם בזימבאבוה (עתה עם עליית מוגאבה מותר כבר לשים את השם "רודזיה" בסוגרים), אבל שום צעד לא יעשה מתוך שרירות-לב וחוסר התחשבות.

השבוע כבר הירשה יומון הארץ לעצמו לצטט את הניוירוק טיימס בנימה אזהרת למוגאבה. מצטט הארץ את ארתור לואיס מהטיימס בוו הלשון:

"גם עבור בריטניה וארצות-הברית מהווה ניצחון מוגאבה נושא ללקחים חשובים. הוא חושף את סיכולותם

איאן סמית, מנהיג הגיוענים הלבנים ברודזיה, היה גם אחד מהראשונים שהתאוששו מניצחונם המהמם של רוברט מוגבה בבחירות. סמית מיהר לטלפן ל"מנהיג המחבלים" הציג לו את שירותו בכל תפקיד שימצא לנכון.

"האם תכלול את סמית בממשלתך?" נשאל מוגבה על-ידי עיתונאי דרום-אפריקאי סקן. מוגבה ענה, כדרכו, באלגנטיות בריטית טיפוסית: "אינני פוסל את סמית, אבל הוא גאה כל כך במומחיותו בגידול בקר. נדמה לי שהוא מעדיף לפרוש לחוותו".

לסמית וללבנים ברודזיה קשה לעכל את העובדה שאויבם השוא הוא פוליטיקאי הרבה יותר מתוחכם וממולח מאשר סברו מלכתחילה. רובם התחנכו על סיפרי גיאוגרפיה היסטוריה ויקטוריאניים שהגדירו את שחורי החלק הדרומי של אפריקה ללא כל המתקה אלגנטית של לשון-המעטה כלשהי: "השחורים באפריקה הדרומית, נאמר באחד מסיפרי הלימוד הפופולאריים, הם יצורים מטופשים ובלתי-רציונאליים. אין להם כל שמץ של תודעה דתית, פוליטית או כלכלית".

קוראי העולם הזה לא הופתעו במיוחד מניצחונם של מוגבה. כבר לפני ששה שבועות (העולם הזה 2214) חזה מדור זה את ניצחונם של המנהיג המרכסיסטי וגם את הטקטיקה המתונה והשקולה שניקוט כדי לזכות בבחירות. עם זאת הפתיע מאוד שיעור הניצחון המוחץ. חרף הדיכוי. מעשי הטירור השיטתיים של כוחות הביטחון, ומעצר רבים מפעילי הבחירות שלו, זכה מוגאבה ב-57 מנדטים מתוך 80 המושבים השחורים. הבישוף השחור.



של האישים הימניים — סנטור ג'י'ס הלמס. הנרי קיטינג'ר, הימין השמרני בבריטניה — שחשבו כי אפשר יהיה לפתור את בעיית רודזיה על-ידי עיסקה עם איאן סמית, וכמה שותפים שחורים מאולפים".

מלים כדורבנות. מעניין אם מעתיקי המאמר בהארץ מתכוונים גם לסיכולותם של עשרות מאמרים ראשיים בעיתונם, שנקטו בדיוק באותן עמדות!

**מוגאבה רציני** יש להזכיר שמתיונותו הטקטית של מוגאבה אינה מרמזת על נטישת עקרונותיו המהפכניים. חרף סיגנונו הכמעט סוציאלי-דמוקרטי, חותר מוגאבה לשיי בויים מיבניים מהותיים בזימבאבוה. הוא מקווה לחקות את ג'ובר, הנאי קוואמה נאקרומה, בגיבוש השילטון הפוליטי, לפני שייגש למהפכה החברתית-כלכלית. כמו שכנותיו ה-מרכסיסטיות, אגולה ומוזאמביק, יהיה מוגאבה פרגמטי במדיניות-החץ שלו, בעיקר כלפי דרום-אפריקה. אלא שאין לטעות בנחישות החלטתו להשליט מישטר של צדק חברתי בארצו. מדיניותו תושחת על רפורמות קרקעיות, חינוך אוניברסאלי חובה וחינם, וגיוס המשאבים לכך מהמשק הרודזי כולו. ניצחונם של רוברט מוגאבה זיכה את ארצו במנהיג גדול, בעל יוקרה בינלאומית ונקי משחיתות. הקיצוניים הלבנים זוממים עדיין הפיכת נגד. יש להניח, כנראה, שהפיכה כזו לא תמומש. ניסיון לשנות את העובדות שנוצרו בשטח ככוח ימיט שואה על הלבנים בוימבאבוה. אלה מהם המוכנים להשלים עם שלטון שחור, יישארו ויתנו ידם לבניית האומה החדשה. הגיוענים האמיתיים יצטרכו, במקדם או במאוחר, להגר. בחירתו של מוגאבה מבשרת את השלב הלפני האחרון במילחמה נגד הגיוענות באפריקה. מועד מאבקי ההסחה תם. עתה תינטש המערכה כולה ברפובליקה הגיוענית של דרום-אפריקה.



מנהיג זימבאבוה מוגאבה לא רוצה בסמית

## יפאן: שחקן חדש בזירה הבינלאומית

מאז מפלגה המוחצת במילחמת-העולם השנייה מיעטה יפאן להשתתף באורח פעיל במאבקים בינלאומיים. אפילו מעורבותה במילחמת קוריאה, בתחילת שנות ה-50, נכפתה עליה בתוקף הכיבוש האמריקאי. טראומת אובדן האימפריה ובעיקר הפצצות האטומיות, שהשמידו את הירושימה ונאגאסאקי, הוציאו את יפאן כשחקן פעיל מכל המערכות הבינלאומיות הכלל-עולמיות והאזוריות. היפאנים הסתפקו בבניית הכלכלה, תוך דגש על צמיחה מהירה במחיר חברתי כבד. בכל המשברים הגדולים שפקדו את העולם בעשורים השנים האחרונות, ויאטינאם, המיזרח-התיכון או אפריקה-הדרומית, נקטו היפאנים עמדה זריזה ומס' תייגת.

"היפאנים הם כליכך גייטראליים". התבדה בשנה שעברה עיתונאי מערב-גרמני, "עד שאינם מסוגלים אפילו לנקוט עמדה גייטראליסטית".

משתף הפעולה אבל מוראווה, זכה בשלושה מנדטים בלבד. מוראווה "המתון" נהנה, אומנם, מתמיכה מאסיבית של כל הריאקציה הבינלאומית. הארץ ומעריבי הסתפקו בתמיכה מוסרית, אבל המפלגה הנוצרית-דמוקרטית הגרמנית של פרנץ יוזף-שטראוס (ידיד נששו של שמעון פרס) שלחה לו גם כסף רב ויועצים כדי שינהל מערכת השמצה פרועה נגד מוגבה. מוראווה ניהל מערכת בחירות רגשנית ופרימיטיבית, שבה העלה על נס את היוזמה הפרטית כהתגלמות הנצרות הטהורה. את הסוציאליזם הוקיע כמעשה אונס תוך שימוש בסימבוליות מיני שלא היה מבייש את יוליוס שטרייכר והשטירמר. יתכן ששרידי השטירמר עדיין מכהנים כיועצי הסברה במיפלגתו של פרנץ-יוזף שטראוס.

רוברט מוגבה, לעומת זאת, נשאר מאוסף לאורך כל הדרך. הוא לא התכחש לתוכניתו לבנות זימבאבוה סוציאליסטית לטווח ארוך. אבל לטווח קצר יש לבנות אומה ברודזיה, ולעשות זאת באמצעים מתונים מאוד ובהדרגה. המוסדות הקיימים והקניין הפרטי חייבים להשאר בעינם, כדי להוות תשתית לעתיד לבוא. גורם מוגאבה.

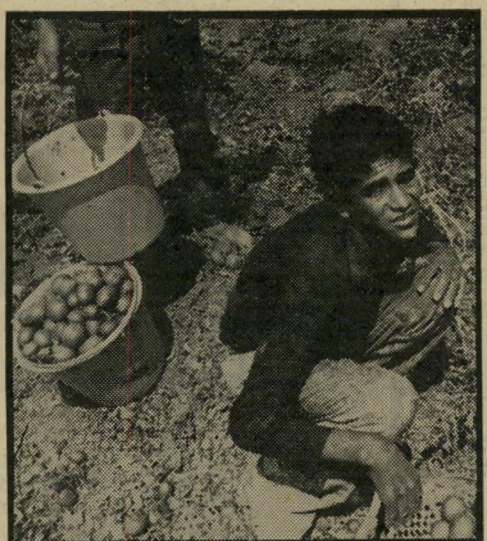
הפקעת קרקעות תעשה תוך התייעצות עם כל הגורמי 20 מושבים בפרלמנט בן 100 החברים הוקצה לנבחרים לבנים.

## בריטניה: בדיחה

### ישראלית ביומן ירושלים

אחד המדורים הפופולריים והקריאים ביותר ב-שבועון הבריטי הרציני להחריד, ניו סטייטסמאן, הוא יומן לונדון (שצוטט לא פעם במדור זה). בשבוע שעבר פינה יומן לונדון את מקומו ליומן ירושלים, פרי עטו של העיתונאי הבריטי איאן בלאק, המתגורר בשכונה הירושלמית היפהפיה, עין-כרם. בין השאר מספר איאן בלאק לקוראיו — כל מחליטין בריטי קורא את הניו-סטייטסמאן — את הבדיחה הישראלית הקלא-סית הבאה:

"זקן ונכדו מטיילים להם בחוצות תל-אביב. נה, יוסי, אומר הזקן, אתה רואה את הבניין הזה? אני עצמי בניתי אותו בצעירותי. ואת הכביש הזה? לפני



פועל ערבי בישראל — 1980 לא קורא את דבר

חמישים שנה סללתי אותו במו ידי, וגם את העץ הזה? נשעתי אותו כשהייתי, פחות או יותר, בגילך". "או סבא, אומר לו הנכד המשתאה, "האם היית ערבי בצעירותך?"

איאן בלאק לפחות מעיר שהישראלים מספרים את הבדיחה הזו יותר בעצב מאשר בהנאה.